

(1996 р.н.) голштинських корів німецької селекції, які утримувалися на державному сільськогосподарському підприємстві "Чайка", філії "Дударків" Бориспільського району Київської області. За мастю тварини розподілялися на три групи [В.С.Коновалов, 1998]: 1 – 45 голів з пігментацією зовнішнього покриву 61 – 100%, генотип масті SS за середнього надою 5371,3 кг; 2 – 25 голів, пігментація – 31-60 %, генотип масті Ss, за надою 5340,1 кг; 3 – 11 голів, пігментація 0 – 30 %, генотип масті ss, за надою 4980,2 кг.

Методами ортопедичного аналізу служили візуальний та пальпації за принципом – норма +, відхилення -. Діагностувався стан хребта, зап'ясного та колінного суглобів, п'яtkового виступу скакального суглобу, стан ратиць, тарзального суглобу та хвоста. Отримані результати опрацьовувалися статистичними методами в комп'ютерній системі Excel.

На підставі досліджень встановлено такі кореляційні залежності між частотою аномалій опорно-рухового апарату і мастю корів: негативна залежність ($r = -0,13$) у темних генотипів SS, позитивна залежність ($r = +0,17$) у гетерозиготних генотипів з типовою рябою мастю – Ss і позитивна залежність ($r = +0,20$) переважно у тварин світлої масті ss. Помічено, що за умов повноцінної годівлі у всіх генотипів спостерігається тенденція до формування негативних і позитивних кореляційних зв'язків типу масті і ортопедичних відхилень в обміні речовин у корів.

Вважаємо, що виявлені відхилення у функції опорнорухового апарату відносяться до категорії порушення обміну кальцію, фосфору та вітаміну D.

УДК 634.22/28.082.23

Н.В.КОНОНЕНКО

ВПЛИВ АНГЛЕРИЗАЦІЇ НА ПІДВИЩЕННЯ ЖИРНОСТІ МОЛОКА ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ХУДОБИ

Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

Червона степова худоба належить до порід з недостатньою жирністю молока. За матеріалами Всесоюзного інституту тваринництва, де вивчався протягом ряду років вміст жиру в молоці великої рогатої худоби в розрізі порід і зон колишнього Радянського Союзу, ця ознака у червоної степової худоби Української РСР становила 3,62%.

За матеріалами 29 томів Держплемкниги червоної степової худоби, опублікованих протягом 33 років чистопородного розведення, помітних зрушень в жирномолочності не сталося, хоч надої за цей період значно підвищилися.

Для ведення селекційної роботи щодо підвищення жирномолочності важливо знати не лише середні показники цієї ознаки в породі, а головне, мати чітке уявлення про наявність тварин з високим вмістом жиру в молоці. Такі корови в більшій чи меншій кількості є майже в кожному стаді. Але особливу цінність в племінній роботі являють собою тварини, які поєднують високу жирність з високими надоями. За даними Ю.Ф.Лискуна, в червоній степовій породі такі тварини становлять в стаді в середньому 13,3%.

Вивчення стад провідних племінних заводів свідчить, що питома вага корів вказаної групи залишається приблизно в цих же межах. Лише в окремих стадах вона була на більш високому рівні. Складається враження, що популяція знаходиться в рівновазі і регулярно відтворює у визначеному співвідношенні групи особин з аналогічною генною структурою.

Порушити цю рівновагу і здійснити зрушення спадкової структури популяції в бік більшої концентрації генів, впливаючих на розвиток ознаки жирномолочності, вдалося шляхом використання на маточному поголів'ї бугаїв англєрської породи.

За 18 років використання англєрських бугаїв у племінних господарствах з достатньо високим рівнем годівлі питома вага високопродуктивних корів з вмістом жиру в молоці 4% і вище збільшилася на 30-78%.

Про ефективність використання поліпшуючої англєрської породи якраз свідчать також показники продуктивності корів, занесених до Книги високопродуктивної худоби (таблиця). Як видно з даних таблиці, збільшення корів з часткою крові англєрської породи забезпечувало підвищення жирності молока.

Вплив англєризації на підвищення жирномолочності високопродуктивних корів

Рік видання	№ випуску	Кількість корів	в т.ч. з кров'ю англєрської породи		Продуктивність за вищу лактацію			
			голів	%	Надій, кг	Вміст жиру		Жива маса, кг
						%	Кг	
1982	I	1274	24	1,9	6630	3,78	251	556
1986	II	1122	242	21,6	6458	3,88	251	551
1991	III	1005	438	48,6	6691	3,93	263	537
1992	IV	1105	732	66,2	6824	3,96	270	550
1993 (рукопис)	V	726	559	77,0	6630	3,97	263	545

Вивчення успадкування жирномолочності показало, що кореляція між вмістом жиру в молоці матерів і їх дочок достатньо висока. Пояснити це можна тим, що корова – мати впливає на дочірнє потомство не тільки своєю ядерною спадковістю, але й цитоплазмою. Тому формування жирномолочних родин і їх цілеспрямоване використання в селекційному процесі має важливе значення в роботі з породою.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ЖИРНОМОЛОЧНОГО ТИПУ ЧЕРВОНОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

¹Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН – Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

²Інститут розведення і генетики тварин УААН

У південному регіоні основною породою великої рогатої худоби є червона степова, яка найбільш пристосована до умов посушливого, спекотного клімату, але за показниками продуктивності і технологічності поступається кращим світовим молочним породам.

Програмою якісного удосконалення великої рогатої худоби на півдні України поліпшувочими були затверджені англєрська і червона датська породи. Бугаї цих порід завозилися з ФРН і Данії і зосереджувалися в племб'єднаннях, а нетелі – в провідних племінних господарствах червоної степової породи для створення репродукторів з метою подальшого відтворення чистопородної племінної худоби в кліматичній зоні розведення червоної степової худоби. За період з 1964 до 1982 року з ФРН і Данії на південь України (10 областей) завезено 468 бугаїв-плідників і 2086 голів нетелів і телиць англєрської і червоної датської порід.

У племзаводах ім. Кірова (нині “Зоря”) Херсонської, “Диктатура” (“Малинівка”) і “Більшовик” Донецької, ім. Кірова і “Більшовик” Запорізької, ім. Карла Лібкнехта (“Нива”) Одеської, “Широке” Кримської, “Червоний шахтар” та ім. XXV з'їзду КПРС Дніпропетровської, “Комуніст” (“Дружба народів”) Миколаївської областей та дослідному господарстві Луганської державної сільськогосподарської дослідної станції створено репродуктори англєрської, а в КСП ім. Кірова (“Лідія”) Херсонської, ім. Дзержинського Одеської областей та “Славне” АР Крим областей – червоної датської худоби.

Генетичний потенціал продуктивності материнських предків імпортованого поголів'я за надоєм коливався в межах 5,5-9,5 тис. кг молока і за вмістом жиру – 3,97-4,95%.

Колективом наукових співробітників інституту “Асканія-Нова” у складі Н.В.Кононенко, О.П.Бесараба, Р.О.Синюка, В.Б.Блізниченко, В.І.Власова, Д.А.Топіліна, В.А.Бугайова, І.В.Тищенко були розроблені “Методические рекомендации по реализации программы селекции крупного рогатого скота красной степной породы Украины в 1980-1990 гг.”, (Херсон, 1980 г.). Поряд з чистопородним розведенням, в методичних рекомендаціях важлива роль в удосконаленні червоної степової породи відведена цілеспрямованому використанню імпортованої худоби поліпшувочих англєрської та червоної датської порід для створення жирномолочного внутріпородного типу.

Робота проводилася в 17 базових господарствах провідних племзаводів червоної степової породи Херсонської, Одеської, Запорізької, Дніпропетровської, Донецької та Миколаївської областей і АР Крим з продуктивністю стад 4,0-5,0 тис. кг молока. При відборі господарств орієнтувалися на достатній рівень годівлі (58-65 ц кормових одиниць на корову за рік) та усталені традиції на високу зоотехнічну культуру ведення галузі.